

Polja

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja
novi sad — godina XXXIV — cena 1200 dinara

februar-mart '88. broj 348-349

moderno i postmoderno

Taj modernistički preobražaj osećao se sve bolnije u meri u kojoj se umetnost udaljavala od života i isključivala u nedodirivosti potpune samostalnosti. To bolno razdvajanje je završeno ujedinjenjem u eksploziji energije koja je oslobođena u pokušaju nadrealista da sruše autarhičnu sferu umetnosti, da bi nametnuli pomirenje umetnosti i života.

Ali, sva ta nastojanja da se na isti plan svedu umetnost i život, fikcija i praksa, privid i stvarnost, nastojanja da se ukine razlika između umetničkog i korisnog predmeta, između svesne igre i spontanog uzbuđenja, nastojanja u kojima se tvrdi da je umetnost svugde i da su svi umetnici, koja odbacuju svaki kriterijum i izjednačavaju estetski sud sa izražavanjem subjektivnog iskustva, svi ti pokušaji su se razotkrili kao iskustva apsurda.

moderna, avangarda, postmoderna

Postmodernističke značajke koje, primjerice, navodi I. Hassan, indeterminacija, fragmentacija, dekanonizacija, bez-ja-stvenost, nepredočivo, ironija, hibridizacija, karnevalizacija, izvedba, konstrukcionizam i imanencija⁴, moguće je skoro u potpunosti i bez većih poteškoća primjeniti na avangardnu književnost. Stoga se čini prihvatljivijom minimalistička odredba postmoderne, odnosno njeno preimenovanje u **postmodernizam**. Postmoderna bi u tom slučaju bila imanentna kritika moderne, naime ona kritika koja polazi iz moderne i u moderni ostaje.

svakodnevlje, alegorija i avangarda

Univerzaliziranje citata, alegorija bez upućivanja, osamostaljivanje označitelja, rastvaranje umjetnosti u totalno estetiziranom svakodnevlju — svim ovim pokušajima određenja posmoderne jedno je zajedničko: oni konstatiraju poravnanje opozicija koje su važile za modernu. Ako citat više ne označava ograničeno preuzimanje iz nekog drugog djela, nego, kao neodređeno oslanjanje na teme ili tehnike nekog autora ili čak čitave epohe, određuje cjelinu slike ili teksta, tada suprotnost između teksta i citata nestaje.

fotografije u broju: Jane Štravs

rem * bogišić * reskovac * burger * rešicki * bagić
* maleš * čegec * margeta * durđević * galović *
mićanović * plazibat * widmer * miloš * petković *
pauzin * kovač * kipke * božičević * živković * pet-
levski * nikčević * bakal * paradžik * galeta

parafraze

miroslav antić

1.

Predeli, predeli, predeli
vredeli, vredeli, vredeli?

Predeli, predeli predeli
bledeli, bledeli, bledeli?

Predeli, predeli, predeli
u mestu sedeli, sedeli...

Predeli, predeli, predeli
u sedenju osedeli.

2.

Voleti, voleti voleti,
od ljubavi se razboleti.

Voleti, voleti, voleti...
to će me uvek boleti.

Voleti. Voleti. Voleti...
A kako tome odoleti?

Odboleti. Preboleti.
Šta dalje? Pa ponovo voleti.

3.

Čuvati, čuvati, čuvati,
u snove se obuvati.

I samo po zlatnom hodati.
Još snova dodati. Dodati.

4.

Ljubiti. Ljubiti. Ljubiti,
zubima srce izdubiti.

Ljubiti. Ljubiti. Ljubiti
usnama život obrubiti.

miroslav antić, autoportret

Ljubiti, ljubiti, ljubiti,
a ipak sve izgubiti.

Ljubiti, ljubiti, ljubiti
i ljubeći se ubiti.

5.

Skupiti, skupiti, skupiti
i čelom o smrt lupiti.

Čuvati. Čuvati. Čuvati.
A vetrovi će oduvati.

Patiti, patiti, patiti,
pa dobro treba i platiti.

Patiti, patiti, pa'titi,
ali se nekad ne vratiti.

Patiti, patiti, patiti,
sebe u sebi skratiti.

Patiti, patiti, patiti,
to će me možda pozlatiti.

porije: marginalna književnost
vedočanstva: porodica cvetajev

6.	<p>Ćutati, ćutati, ćutati, u sebe duboko odlutati.</p> <p>Ćutati, ćutati, ćutati, niz vetar samo šaputati.</p> <p>Ćutati, ćutati, ćutati zoru sa usne srkutati.</p> <p>Ćutati, ćutati, ćutati i ceo život progutati.</p>	12.	<p>Kidati, kidati, kidati, sa već gotovog skidati.</p> <p>Kidati, kidati, kidati, pa onda ponovo zidati.</p> <p>Kidati. Kidati. Kidati. Vidati. Vidati. Vidati.</p> <p>Kidati. Kidati. Kidati. Ridati. Ridati. Ridati.</p>	18.	<p>Veje, veje, veje... To se mečava smeje.</p> <p>Veje, veje i veje... To me mečava greje.</p> <p>Bos gazim sneg, a sve je: aleje srebra! Aleje...</p> <p>Veje, veje, i veje... Tražim joj stope. Gde je?</p>	24.	<p>Violine, violine, pa u mozgu nešto sine.</p> <p>Pa se dižeš iz prašine, u visine, u visine.</p> <p>Nek suza iz oka mine. Pitom sam od divljine.</p> <p>Violine. Violine.</p>
7.	<p>Proteći, proteći, proteći, sa nekom nadom o sreći.</p> <p>Proteći, proteći, proteći i sve životu reći.</p> <p>Proteći, proteći, proteći u sebe duboko leći.</p> <p>Proteći, proteći, proteći i iz sebe isteći.</p>	13.	<p>Čekaću, čekaću, čekaću i biti jeka.</p> <p>Jeka ću biti, tu gde ne odjekuje ali se vekuje, vekuje.</p> <p>Odvajaću se, odvojaću, A kajaću se, kajaću.</p> <p>U prostor, u prostor, iz preka ću. Al volim te. I čekaću, čekaću.</p>	19.	<p>Plakati pa dušu žvakati. Suze u jastuk umakati.</p> <p>Plakati, plakati, plakati i sebe moći preskakati.</p> <p>Plakati, pa se nasmešiti. Ne, nećemo pogrešiti.</p> <p>Plakati, ali se boriti i sobom nebo otvoriti.</p>	25.	<p>Otvoriti, otvoriti, otvoriti. Sa samim sobom se boriti.</p> <p>Pretvoriti u sunce vrhunce. Ne gurati se. Dogurati.</p> <p>Otvoriti, otvoriti, otvoriti i strašno se umoriti.</p> <p>Ne uzaludan. Već čudan. Otvoriti, pa se zatvoriti.</p>
8.	<p>Rukama, rukama, rukama mukama, mukama, mukama.</p> <p>A bure, bure, te bure, ne čekaju me već žure.</p> <p>A juga kipe duga. A maestrali stali.</p> <p>Mukama, mukama, mukama mukama, mukama, mukama.</p>	14.	<p>Ustati! Ustati! Ustati, pa biti uspravan.</p> <p>Pusta ti ova trajanja, kajanja, udvajanja, odvajanja.</p> <p>Prepuna kuća pusta ti. Ustati! Šta je to ustati?</p> <p>Hajde moramo ustati, ožednela su usta ti.</p>	20.	<p>Srneći reći. Srneći. Šta mi to znamo o sreći?</p> <p>Sa suncem u sumrak leći. Sa rekam u zoru poteći.</p> <p>Šume za drugove steći. Na mečavama se peći.</p> <p>I biti u sebi sve veći. Al sve to mirno. Srneći.</p>	jun 1986.	<p style="text-align: right;">što mito sunce hoće reći</p> <p>enes kišević</p> <p style="text-align: right;">Miroslavu Antiću</p>
9.	<p>Išao, išao, išao i sebe uvek obišao.</p> <p>Išao, išao, išao i svakom prišao, prišao.</p> <p>Išao, išao, išao pa se utišao, stišao.</p> <p>Išao, išao, išao pa mirno sa duge sišao.</p>	15.	<p>Ogromno, lomno, ogromno. Uvis. A vratolomno.</p> <p>Pa opet u visine da se do zvezda sine.</p> <p>Pa opet u nizine da se do običnog skine.</p> <p>Ogromno. Lomno. Ogromno. Pa nikni. Ustani. Šikni.</p>	21.	<p>Žubore, žubore zore. Zemlja je negde gore.</p> <p>Bole me zvezde. Bole. Nebo je negde dole.</p> <p>Planine gmižu, gmižu. Mora se uvis dižu.</p> <p>Žubore, žubore zore. Sve bolje mi je, a gore.</p>	<p>Da l' sunca u sebi manje ima, dok je u svemu, dok je u svima?</p> <p>I da li ono dok svijetu sije, više cvijet od zmiije grije?</p> <p>Kako mu već jednom ne dosadi da stalno isti posao radi.</p>	
10.	<p>Svitanja, svitanja, svitanja. Hitanja. Kuda ta hitanja?</p> <p>Svitanja, svitanja, svitanja i samo pitanja... pitanja...</p> <p>Svitanja, svitanja, svitanja skitanja, skitanja, skitanja.</p> <p>U meni stalno sviće. Da l' će me biti? Da l' biće?</p>	16.	<p>Ćuti mi, ćuti mi, ćuti mi. Samo pre smrti ne sluti mi.</p> <p>Ćutaću, ćutaću, ćutaću. Na sveću ličim. Gutaću.</p> <p>I srce prepolutim mi. Od voska prsti žuti mi.</p> <p>Sebe zapaliću ti. Al ćuti, molim te, ćuti.</p>	22.	<p>Svanulo, svanulo, svanulo. U oko mi je kanulo.</p> <p>Serenade bez nade. Neko mi noći krade.</p> <p>Nek rade tambure, rade. Neko mi dušu krade.</p> <p>Videćeš opet: bićemo. Iz sebe u zoru svićemo.</p>	<p>Što se to na zemlji važno događa, da svaki dan se iznova rada?</p> <p>Zar njemu nije već sve se zbililo, i što će doći, i što je bilo?</p> <p>Zašto se tako ko dijete smije, kao da svijetu prvi put sije?</p>	
11.	<p>Popiti, popiti, popiti, i život popiti, popiti...</p> <p>Popiti, popiti, popiti i u sve se uklopiti.</p> <p>Popiti. Ruke sklopiti pa se u svet utopiti.</p> <p>Popiti. Potajno popiti, pa se od zvezda opiti.</p>	17.	<p>Jeseni, jeseni, jeseni... A mi iz breza doneseni.</p> <p>I s lišćem polako padali. a još se uporno nadali.</p> <p>Al ako se već vene koji će da nas smene?</p> <p>Da li ću ikada pristati? Ko će za mene olistati?</p>	23.	<p>Proleće, proleće, proleće. Voleću. I ona voleće.</p> <p>Ne znam da nadem gde mi je. A sve mi je. A sve mi je.</p> <p>Čujem joj hod kroz gorki um. Koji da noćas biram drum?</p> <p>Proleće, proleće, proleće. Tražim je čitavo proleće.</p>	<p>Što mi to hoće toplinom reći? Kakve to treptave prosipa riječi?</p> <p>Sad kako da saznam odgovor pravi, kad srce mi zbog sunca lupa u glavi.</p>	